

<p>O opasnosti gibeta-ogovaranja i njegovoj stvarnoj slici ka

Uzvieni Allah: "O vjernici, klonite se mnogih sumnji?enja jer su, doista, pojedina sumnji?enja grijeh! I ne uhodite jedni druge, i ne ogovarajte jedni druge! Zar neko od vas voli da jede meso svoga umrlog brata, a to je vama odvratno?! Zato se Allaha bojte, uistinu, Allah je Onaj koji mnogo pokajanje prima i Onaj koji je milostiv!"[1]</p> <p>Gibet je jedna od najopasnijih bolesti jezika. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve ala alihi ve sellem, definisao ju je u hadisu kojeg prenosi Ebu-Hurejre, radijallahu 'anh, da je Vjerovjesnik, sallallahu 'alejhi ve sellem, upitao svoje ashabe: "Znate li ta je to gibet?" Kazali su: "Allah najbolje zna i Njegov poslanik." Rekao je: "Da spomene svoga brata po onome to on ne voli." Neko je rekao: "A ta misli ako se nalazi kod moga brata ono to kaem o njemu. Rekao je: "Ako bude pri njemu to to ka e, ti si ga ogovorio, a ako ne bude, tada ti si ga potvorio."[2] </p> <p dir="LTR">Tako?er, Ebu Hurejre, radijallahu anh, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Pojedini od vas vide ?esticu (ne to sitno) u oku svoga brata dok kod sebe ne vide palma debla!"[3]</p> <p dir="LTR">Ebu-Berze El-Eslemi, radijallahu 'anh, preosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve ala alihi ve sellem, rekao: "O vi koji ste uzvjerovali svojim jezicima a iman jo nije uao u va srca, nemojte ogovarati muslimane i nemojte istraivati njihove mahane, jer onaj ko otkriva njihove mahane Allah ?e otkriti njegove mahane, a ?ije mahane Allah otkrije osramoti?e ga u njegovoj ku?i."[4]</p> <p dir="LTR">Enes, radijallahu 'anh, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve ala alihi ve sellem, kazao: "Kada sam uzdignut proao sam pored naroda, koji su bakrenim noktima derali svoja lica i prsa, pa sam upitao: 'Ko su ovi Dibrile?' Odgovorio je: 'To su oni koji su jeli meso ljudi (ogovaraju?i ih) i kaljali njihovu ?ast'.". [5]</p> <p dir="LTR">Ebu-Huzejfe, radijallahu 'anh, prenosi da je Ai, radijallahu 'anh, kazala: "Rekla sam Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve ala alihi ve sellem: "Dovoljno ti je, to je Safija takva i takva, tj. niska!" Rekao je: 'Kazala si rije? koja kad bi se pomijeale s vodom mora, promijenila bi je.'" Tako?e Ai, radijallahu 'anh, je kazala: "Oponaala sam mu jednog ?ovjeka, pa je rekao: 'Ne bih volio da oponaam insana, makar imao to i to.'" [6]</p> <p dir="LTR">Od Dabira b. Abdullaha i Ebu Talhe, radijallahu 'anh, se prenosi da je Resul sallallahu alejhi ve ala alihi ve sellem, rekao: "Nema tog ?ovjeka, koji ponizi muslimana na javnome mjestu, oskrnavljaju?i njegovu svetost i ote?uju?i njegovu ?ast, a da ga Allah ne?e poniziti onda kada bude elio Njegovu pomo?. Nema ni jednog ?ovjeka koji pomogne muslimana na mjestu gdje se skrnavi njegova ?ast i ru?i njegova svetost - a da ga Allah ne pomogne onda kada bude elio Njegovu pomo?."[7]</p> <p dir="LTR">Islamski u?enjaci su slo?ni da je gibet strogo zabranjen. Pojedini komentatori Kur'ana stava su da je gibet veliki grijeh. Naprotiv, El-Kurtubi, rahmetullahi alejh, ka e: "Nema razilaenja da je gibet veliki grijeh i da je onaj koji ogovori drugoga obavezan da se pokaje Allahu, subhanehu ve te'ala."[8]</p> <p dir="LTR">Imam El-Nevevi u djelu El-Ezkar ka e: "Gibet je

spominjanje osobe po onome što ona prezire i ne voli (da se o njoj kaže), svejedno da li to bilo o negovom tijelu, ličnosti, vjeri, dunjalu?kim stvarima, izgledu, ahlak, imetku, djetetu, ženi, slugi, odjeći, pokretima, na?inu hoda i drugom što je vezano za njega, i bez obzira da li to spominjanje bilo jezikom, pokretom ili žestokom ruke." Dakle, gubitak se tako?e ne ograničava samo na govor jezikom, nego svaki postupak iz kojeg je neko razumio ono što prezire osoba koja se ogovara, pa makar to bilo pokazivanjem, postupkom, žestokom, namigivanjem, pisanjem i sl.. Isto tako postupci kojima se postiže ogovaranje drugog, poput oponašanja njegova na?ina hoda, ubraja se u gubitak, čak što više bivaju i teži od gubitka, jer jasnije oslikavaju osobu koja se gubiti.

<p dir="LTR">Razlozi koji podstiču na ogovaranje kojih se musliman mora klonuti</p> <p dir="LTR">Postoje razlozi koji podstiču na ogovaranje običnih ljudi, i razlozi koji se dodatno pojavljuju kod ogovaranja vjernika koji se pridržavaju vjere.</p> <p dir="LTR">1) Liječenje postojeće mržnje i zlobe u grudima.</p> <p dir="LTR">2) Poistovještavanje s prijateljima u društvu, odazivanje njihovom pozivu, udovoljavanje njima prilikom govora o drugima.</p> <p dir="LTR">3) Zavist prema boljim osobama koje drugi ljudi vole i hvale, pa ova osoba želi da se s tim prestane koja podstiče na ogovaranje i kaljanje časti istih osoba da bi se srušio njihov ugled kod drugih ljudi.</p> <p dir="LTR">4) Da se određenoj osobi ne?to pripisuje, pa ona pravda?i se i čisti?i se ograđuje od toga ali spomene na koga se to što mu se pripisalo doista odnosi.</p> <p dir="LTR">5) Želja za ugledom i isticanjem, pa se svi drugi ogovaraju i spominju po onome što oni ne vole da bi se njihov ugled srušio a on se preko njihovih ramena i pleća uzdigao i zadobio ugled.</p> <p dir="LTR">6) Igra, zabava, traženje vremena u spominjanju mahana drugih ljudi.</p> <p dir="LTR">7) Ismijavanje i omalovažavanje drugih.</p> <p dir="LTR">Što se tiče razloga koji podstiču na ogovaranje vjernika, onih koji se pridržavaju vjere, oni su po?esto neprimjetni, pa tako od njih je i:</p> <p dir="LTR">1) ?u?enje kako da?ija ili dobar vijernik može da u?ini krupnu grešku, pa kaže: "Allahu dragi, ja ?udnog ?ovjeka! Šta uradi! Zar je moguće da to on uradi!" I sli?no.</p> <p dir="LTR">2) Iskazivanje milosti prema onima koji su iskušani određenim grijesima, pa kaže: "Jadnik, zabrinjava me njegovo stanje!"</p> <p dir="LTR">3) Srdžba radi Allaha, pa kada ?uje da je doti?ni u?inio određeni grijeh, ovaj se rasrdi i spominje njegovo ime, savjetuju?i se s drugima spominje njegovo ime i njegov slu?aj.</p> <p dir="LTR">Šta se ne ubraja u gubitak</p> <p dir="LTR">1) Onaj kome je u?injena nepravda, uskraćeno njegovo pravo može da kod kadije traži svoje pravo i da spomene osobu koja mu je u?inila nepravdu.</p> <p dir="LTR">2) Prilikom traženja pomoći za otklanjanje lošeg djela i vraćanja grešnika Pravom putu, pa je dozvoljeno da onome od koga traži pomoć da spomene o?emu i kome se radi.</p> <p dir="LTR">3) Traženje rješenja za postojeći spor ili odgovora na pitanje pri ?emu je svakako bolje da se ne spominje ime.</p> <p dir="LTR">4) Upozoravanje muslimana na zlo prisutnog kod određene osobe.</p> <p dir="LTR">5) Dozvoljeno je

spomenuti osobu koja javno ispoljava svoje grijehe i svoje novotarije ali samo po tim stvarima, dok druge stvari o njoj nije dozvoljeno spominjati.

6) Prilikom raspoznavanja kada nije moguće doći do osobe osim da se spмене njen nadimak ili neka njena osobina.

Kako se sačuvati gibeta

Vjernik se sačuvati gibeta, uz Allahovu dozvolu, ukoliko pred sebe postavi kur'anske ajete i hadise koji ukazuju na opasnost gibeta i njegove pogubne posljedice na ahiretu-drugom svijetu, kao i upoznavanjem sa razlozima koji ga podstiču na gibet, pa je na njemu da se udalji od tih razloga i ime se udaljiti i od gibeta.

Kako se iskupiti za gibet-ogovaranje brata muslimana

Prije svega neophodno je da se pokaje Allahu, subhanehu ve te'ala, za taj grijeh, jer je to i od Allahovih prava, Allah ga je zabranio u Svojoj knjizi, to je Njegov propis i zbog toga je neophodno iskreno se pokajati za njega Uzvišenom Allahu. To pokajanje mora da sadrži sljedeće: odmah prestati s dotičnim grijehom, kajati se za njegovo činjenje u proštosti i vrstu odlučiti da se tom grijehu neć nikada više vratiti. Također, ovo je i od ljudskih prava jer su oni ogovarani i spominjani po onome što oni ne vole, stoga pored ove tri stvari neophodno je tražiti halala, oprost. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: **"Ko učini nekome nasilje, nepravdu po pitanju njegove žasti ili nečega drugog, neka još danas traži halala, prije nego li dođe vrijeme kada neće vrijediti ni dinari ni dirhemi. Tada će se, ako bude imao dobrih djela, od njegovih djela uzeti shodno nepravdi koju je učinio, a ako ne bude imao dobrih djela, tada će se od onoga kome je učinio nepravdu uzeti loša djela i dati njemu."**

Pojedini afijski pravници uslovljavaju da prilikom traženja halala pojasni šta je radio, kako ga je ogovarao. Gazali prenosi odgovor Ata'a, rahmetullahi alejh, kada je bio upitan o načinu pokajanja za gibet, pa je rekao: "Reči moje su: 'Slagao sam na tebe i učinio ti nasilje i loše postupio prema tebi, pa ako želiš uzmi svoje pravo ili mi oprosti.'" Drugi učenjaci kažu da je obaveza da na onim mjestima na kojima ga je ogovarao da ga na tim mjestima spominje po dobru, da na njima traži oprost i dovi za njega. Prenosi se od Mudāhida, rahmetullahi alejh, da je rekao: "Tvoj iskup za to što si jeo meso svoga brata jeste da ga spominješ po dobru i da doviš da mu Allah podari svako dobro."

[1] Prijevod značenja El-Hudurat, 12.

[2] Muslim, 6575.

[3] Ibnu Hibban, (5761), sahih.

[4] Ebu Davud (4/270). Pogledaj Sahihul-Dāmi'a od Albanija (3549).

[5] Ebu Davud (4/269), Avnul-ma'bud (13/223). Ejh Abdul-Kadir Arnaut u svojim opaskama na djelo Ezkar (29. str) ocijenio je hadis dobrim. Pogledaj Sahihul-Dāmi'a (5/51).

[6] Ebu Davud (4/269), Avnul-ma'bud (13/223). Pogledaj Sahihul-Dāmi'a (5/31).

[7] Ebu Davud, Ahmed, a dobrim ga je ocijenio ejh Albani.

[8] El-Dāmi'u li ahkami-l-Kur'an, 16/336.

[9] Buharija (2449).

[10] Es-Samt libni Ebi Dunja, 291; hasen.